

Ymgynghoriad ar Gynllun Lles Drafft Sir y Fflint a Wrecsam

Tachwedd 2022

Croeso!

Croeso i'r cam diweddaraf ar ein taith i helpu gwella lles lleol ar draws Sir y Fflint a Wrecsam. Ers rhai blynyddoedd bellach, mae sefydliadau'r sector cyhoeddus ar hyd a lled ein hardal wedi bod yn gweithio'n agosach â'r trydydd sector, busnesau a chymunedau. Wrth i ni ailennill ein gwytnwch yn dilyn COVID-19 ac wynebu'r argyfwng costau byw gyda'n gilydd, rydym eisiau cyd-gynhyrchu cynllun hirdymor i edrych ar faterion fel newid hinsawdd ac iechyd meddwl a lles.

Rhaid i Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir y Fflint a Wrecsam gyhoeddi cynllun pum mlynedd yn nodi sut y byddwn yn gweithio i wella lles lleol erbyn 4 Mai 2023. Ni fydd hwn yn derfynol. Gallai amgylchiadau newid, ac wrth i fwy o bobl ddod yn rhan o'r gwaith, gan ddod â'u hangerdd, eu hegri a'u hasbri gyda nhw, fe wnawn ni'n siŵr bod y cynllun yn datblygu.

Fe wnawn ni'n siŵr bod ein diwylliant a'n hiaith wedi'u gwreiddio'n amlwg ym mhopeth a wnawn wrth i ni barhau i ddatblygu cymunedau balch a chadarn.

Rydym yn ystyried yr ymgynghoriad hwn yn gyfle i chi rannu eich syniadau am ein sefyllfa hyd yma ac i ba gyfeiriad rydym yn mynd. Rhannwch eich barn â ni cyn 5 Chwefror 2023. Mae manylion am sut i gysylltu â ni i'w gweld ar ddiwedd y ddogfen hon.

FLINTSHIRE PUBLIC SERVICES BOARD
BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS SIR Y FFLINT

Pwy ydym ni?

Y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus sy'n dod â sefydliadau'r sector cyhoeddus ar hyd a lled Sir y Fflint a Wrecsam ynghyd. Mae'n bartneriaeth strategol sy'n canolbwyntio'n gryf ar ddefnyddio dull cydweithredol o gynllunio, gwneud penderfyniadau a gweithredu. Mae pob un o aelodau'r BGC yn sefydliad angor sy'n gweithio yn ein hardal, ac yn edrych ar sut y maen nhw'n defnyddio eu hadnoddau'n fwy effeithiol i gyflawni gwelliannau o ran lles. Mae'r berthynas gyda'n cymunedau a sut rydym ni'n gweithio gyda nhw i ychwanegu gwerth a thrawsnewid bywydau pobl yn hanfodol i'r gwaith hwn.

Rydym yn falch ein bod ni yng Ngogledd Cymru yn croesawu'r pum ffordd o weithio (atal, tymor hir, cydweithio, integreiddio a chynnwys) ym mhopeth a wnawn.

Rydym eisiau newid pethau er gwell. Bydd y BGC yn gwneud hyn drwy rannu hud cyd-ymrwymiad, gan brofi syniadau, herio effeithiau, chwalu rhwystrau a galluogi cyd-gynhyrchiad gyda'n cymunedau.

Ar sail yr hyn rydym wedi'i ddysgu dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf yn ystod pandemig COVID-19, a gan ddefnyddio tystiolaeth a data i'n harwain, rydym wedi cynhyrchu dau amcan bras y teimlwn a fydd o gymorth i ni oll gydweithio i fynd i'r afael ag anghydraddoldeb a gwella lles:

- Datblygu cymunedau sy'n ffynnu drwy leihau anghydraddoldebau ar draws yr amgylchedd, addysg, cyflogaeth, incwm a thai.
- Gwella lles cymunedol drwy alluogi pobl o bob oed i fyw bywydau iach ac annibynnol.

I gefnogi'r amcanion bras hyn, rydym wedi nodi tri maes i ganolbwyntio arnyn nhw: plant a phobl ifanc, cymunedau a'n gweithleoedd.

Datblygu cymunedau sy'n ffynnu drwy leihau anghydraddoldebau ar draws yr amgylchedd, addysg, cyflogaeth, incwm a thai.	Gwella lles cymunedol drwy alluogi pobl o bob oed i fyw bywydau iach ac annibynnol.
Sicrhau bod plant a phobl ifanc yn ffynnu drwy wneud y mwyaf o sgiliau newydd, hyfforddiant a chyfleoedd dysgu.	Sicrhau dull effeithiol o atal a darparu ymyrraeth gynnar i blant a theuluoedd ar draws y sector cyhoeddus.
Paratoi sgiliau a thalentau pawb i fynd i'r afael â newid hinsawdd a datblygu economi leol gadarn, deg a chynaliadwy.	Arloesi gyda chymunedau i ddatblygu iechyd meddwl a lles da drwy deimladau o ddiogelwch cymunedol a pherthyn.
Cryfhau'r cyswllt rhwng sefydliadau'r BGC a'u staff sy'n gweithio ac yn byw yn y cymunedau.	Sicrhau bod y BGC wir yn deall anghenion ac adnoddau eu cymunedau.

Beth wyddom ni?

Gwyddom fod ein hasesiadau lles yn nodi diwedd cyfnod ac yn cofnodi ein sefyllfa ym mis Ionawr 2022. Mae bywyd eisoes wedi symud ymlaen, gyda phobl yng Nghymru bellach yn wynebu argyfwng costau byw a helbul economaidd ledled y byd. Fel BGC, rydym wedi ymrwymo i asesu anghenion ein poblogaeth yn barhaus. Bydd hyn yn sicrhau ein bod yn gwella'r data rydym yn ei gasglu am les ein cymunedau a bod y wybodaeth yn adlewyrchu anghenion diweddaraf y dinasyddion.

Mae yna bedwar piler lles – yr amgylchedd, diwylliant, cymdeithas a'r economi. Mae'r rhain wedi'u cydblethu; nid ydynt yn bedair agwedd ar wahân. Ar draws y pedwar piler hyn, mae yna heriau cyffredin o ran anghydraddoldebau a phenderfynyddion iechyd. Oni fyddwn yn ymrwymo fel cymdeithas i fynd i'r afael â'r heriau cyffredin hyn ar draws y pedwar piler, byddwn yn parhau i wynebu dirywiad yn lles y boblogaeth.

Un o agweddau allweddol ein hasesiad lles oedd dod i ddeall y prif dueddiadau a sbardunau sy'n debygol o lunio'r dyfodol yn Sir y Fflint a Wrecsam, a chynnig cipolwg ar sut y gallwn ni baratoi orau ar gyfer y dyfodol, ar gyfer pobl a'r boblogaeth, iechyd y blaned a chyfyngiadau, anghydraddoldebau a thechnoleg. Bu i ni ddefnyddio amrywiaeth o adnoddau i lunio ein ffordd o feddwl, gan gynnwys [Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol](#) Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru, [Adroddiad Llesiant Cymru](#) ac [Adroddiad Tueddiadau'r Dyfodol](#) Llywodraeth Cymru a [Datganiad Ardal Gogledd Ddwyrain Cymru](#) Cyfoeth Naturiol Cymru.

Dulliau Newydd o ddylunio a chyflawni lles gyda chymunedau

Gan weithio gyda phob Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ledled Gogledd Cymru, rydym yn cynllunio amrywiaeth o ffyrddau gwaith ymgysylltu a chyfranogi rhanbarthol gyda sefydliadau partner a grwpiau cymunedol. Caiff pob ffrwd ei chyllido drwy Grant Cymorth Rhanbarthol Gogledd Cymru 2022-23, a hwylusir gan Lywodraeth Cymru. Bydd y cyllid yn ein galluogi i weithio'n agos â grwpiau cymunedol, gan wrando ar yr hyn sydd wir yn bwysig iddyn nhw a dylunio gwasanaethau gyda'n gilydd. Bydd y gwaith hwn yn parhau drwy gydol oes ein Cynllun Lles, a gallai gwasanaethau cymunedol newid wrth i anghenion y gymuned newid.

Gelwir y dull hwn o gynllunio ar y cyd a gwneud penderfyniadau yn gyfartal gyda'r BGC, partneriaid ehangach a chymunedau oll yn cydweithio ar yr un pryd, yn **gyd-gynhyrchu**. Rydym yn dysgu am gyd-gynhyrchu a'r gwahaniaeth cadarnhaol y mae'n ei wneud i ddylunio a darparu gwasanaethau, drwy fod yn rhan o rwydwaith cyffrous o ymarferwyr, hyfforddwyr a hwyluswyr, sef **Rhwydwaith Cyd-gynhyrchu Cymru**.

Mae BGC Sir y Fflint a Wrecsam wedi ymrwymo i wreiddio cyd-gynhyrchu â chymunedau yn nyluniad a chyflawniad cynllunio lles yn y dyfodol, er mwyn i adnoddau a gwasanaethau fod ar gael yng nghanol ein cymunedau i bawb eu mwynhau.

Dyma enghreifftiau o ymgysylltiad a chyfranogiad rhanbarthol a gyd-gynhyrchwyd yng Ngogledd Cymru, sy'n digwydd ar hyn o bryd neu sydd ar fin cychwyn:

- **Hanesion Cymunedol** – dulliau creadigol fel adrodd straeon i gofnodi lleisiau a phrofiadau cymunedau amrywiol.
- **Sgyrsiau Cymunedol Amrywiol Gyda'n Gilydd** – ymgysylltu gydag ystod amrywiol o grwpiau cymunedol a'r tîm Cydlyniant Cymunedol, gan eu helpu i fynegi eu barn am themâu diogelwch, cydraddoldeb a lles.
- **Rhaglen Arweinwyr y Dyfodol** – rhoi cyfle i bobl ifanc fod yn 'gyd-gynhyrchwyr' wrth gynllunio lles a phrofi'r cysyniad o Raglen Arweinwyr y Dyfodol, gyda'r potensial i ehangu ar draws Gogledd Cymru gyfan a thu hwnt.

- **Rheithgor Dinasyddion ar gyfer Gogledd Cymru** – Dyma ddull ymholi lle mae grŵp bychan o bobl yn dod ynghyd i asesu tystiolaeth a thrafod materion, gyda'r safbwyntiau hyn yn helpu'r BGC i gyd-gynhyrchu eu Cynlluniau Lles.
- **Cymuned Ymarfer Trawma a Phrofiadau Niweidiol yn Ystod Plentyndod (TRACE)** – dod â phobl a sefydliadau ar hyd a lled Gogledd Cymru ynghyd i gymryd rhan mewn 'ymarfer sy'n deall trawma' i ddysgu, rhannu ac arloesi. Bydd hyn yn helpu datblygu capasiti a gallu strategol ar draws y rhanbarth, ac yn galluogi BGC i ddod i ddeall nifer o fathau o brofiadau bywyd a mynd ati i gefnogi gwytnwch cymunedol.

Caiff tystiolaeth ymchwil, straeon cymunedol, technegau a hyfforddiant ar gyfer ymgysylltu â'r gymuned eu rhannu ym **Mhartneriaeth Dealltwriaeth Gogledd Cymru (PDGC)**, sef man cydweithio ar gyfer y BGC, partneriaid a lleisiau'r gymuned.

Ein Hamcanion

Mae'r adran hon yn rhoi mwy o fanylion am y ddau amcan a fydd wrth wraidd ein cynllun lles, y dystiolaeth sydd wedi llywio'r ddau a rhai o'r prosiectau y bydd sefydliadau'r sector cyhoeddus yn cydweithio arnyn nhw mewn partneriaeth â chymunedau a budd-ddeiliaid eraill.

[Datblygu cymunedau sy'n ffynnu drwy leihau anghydraddoldebau ar draws yr amgylchedd, addysg, cyflogaeth, incwm a thai.](#)

Plant a Phobl Ifanc

Sicrhau bod plant a phobl ifanc yn ffynnu drwy wneud y mwyaf o sgiliau newydd, hyfforddiant a chyfleoedd dysgu.

Bu i'n hasesiad ganfod bod canlyniadau mewn perthynas â phedwar penderfynydd cymdeithasol allweddol (cyflogaeth, addysg, diogelwch cymunedol ac iechyd) yn waeth ar gyfer unigolion a oedd yn byw mewn ardal incwm isel. Er bod y proffil cymwysterau cyffredinol yn cynyddu, mae yna anghydraddoldeb mewn cyrhaeddiad addysgol o hyd, ac mae aelwydydd sy'n cynnwys person anabl a phobl o grwpiau Du, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig mewn perygl o dlodi incwm. Mae'n hanfodol ein bod yn buddsoddi mewn arloesi a pharatoi pobl ifanc ar gyfer eu dyfodol, a bod amrywiaeth ac ansawdd dda o gyfleoedd gwaith sefydlog â chyflog da ar gael.

Beth y gallem ei wneud...

Addysg

- Gwella cyfleoedd dysgu i blant a phobl ifanc drwy Brifysgol Plant Wrecsam a Sir y Fflint.

Cyflogaeth

- Cefnogi'r rhaglen Arweinwyr y Dyfodol a chysoni ag Academi Arweinyddiaeth Cenedlaethau'r Dyfodol

Cymunedau – ffyniant a thegwch

Paratoi sgiliau a thalentau pawb i fynd i'r afael â newid hinsawdd a datblygu economi leol gadarn, deg a chynaliadwy.

Newid hinsawdd **yw'r broblem sy'n diffinio ein cyfnod**. Mae gennym gyfle go iawn i gydweithio er mwyn ymgysylltu â'n hamgylchedd naturiol a datblygu canlyniadau iechyd cadarnhaol, gan gynnwys gwell iechyd corfforol a meddyliol a llai o risg o afiechyd cardiofasgwlaidd a chyflyrau cronig eraill. Rhaid i ni achub ar y cyfle hwn i ddatblygu economi leol gynaliadwy, gan dyfu busnesau lleol a chanolbwyntio ar ddatblygu isadeiledd gwyrdd i helpu lliniaru effeithiau newid hinsawdd a chefnogi gwell canlyniadau lles.

Beth y gallem ei wneud...

Lle

- Cydweithio i alluogi mudiad cymdeithasol newid hinsawdd
- Cofrestru ar gyfer Siarter Teithio Iach Gogledd Cymru
- Sicrhau bod bwyd iach a fforddiadwy o ansawdd dda ar gael
- Cydweithio i ddatblygu cymunedau cadarn a chydlynus, gan leihau gwahaniaethu a chreu cyfleoedd.

Cyflogaeth

- Rhoi polisi gwirfoddoli ar waith i gynnig cyfleoedd i'r unigolion hynny sydd ar hyn o bryd wedi'u heithrio o'r gweithle i ddatblygu eu profiad.
- Defnyddio dull cydgysylltiedig o hyfforddi a recriwtio siaradwyr Cymraeg i hyrwyddo manteision siarad a defnyddio ein hiaith yn fwy rheolaidd.
- Mynd ati i ddatblygu llwybrau gyrfa ar bob lefel, gan flaenoriaethu'r unigolion hynny o'r cymunedau mwyaf difreintiedig a chyhoeddi'r cynnydd.

Gweithleoedd

Cryfhau'r cyswllt rhwng sefydliadau'r BGC a'u staff sy'n gweithio ac yn byw yn y cymunedau.

Bu i'n hasesiad nodi rôl allweddol y sector cyhoeddus o ran datblygu cymunedau cadarn, drwy ei rym gwario a rôl ei aelodau fel sefydliadau angor. Bydd cyd-gynhyrchu prosiectau gyda chymunedau a budd-ddeiliad yn annog amrywiaeth o leisiau yn ein cymunedau. Mae gweithwyr sy'n gweithio i sefydliadau BGC eisoes yn buddsoddi eu hamser yn eu cymunedau, er enghraifft, fel llywodraethwyr ysgol neu drwy drefnu Eisteddfodau lleol. Drwy gydweithio, bydd sefydliadau'r BGC yn gwneud llawer mwy i gydlynu a chefnogi eu cydweithwyr i ddatblygu ymdeimlad o berthyn ar gyfer pob cymuned, gan atgyfnerthu ein diwylliant Cymreig.

Beth y gallem ei wneud...

- Ymrwymo i bolisi gwirfoddoli staff sy'n gadael i unigolion a thimau ymrwymo cyfran o'u hamser gwaith i gefnogi sefydliadau lleol, ac annog secondiadau, swyddi ar y cyd a chydweithredu.
- Nodi lle gall sefydliadau newid systemau er mwyn i arferion recriwtio alluogi gweithleoedd amrywiol a llewyrchus.

Gwella lles cymunedol drwy alluogi pobl o bob oed i fyw bywydau iach, diogel ac annibynnol.

Plant a Phobl Ifanc

Sicrhau dull effeithiol o atal a darparu ymyrraeth gynnar i blant a theuluoedd ar draws y sector cyhoeddus.

Y ffordd fwyaf effeithiol o wella lles ein poblogaeth yw drwy atal yr angen i bobl orfod troi at gymorth iechyd a gofal cymdeithasol ac ymyrryd yn gynnar pan fo angen cymorth. Mae'n arbennig o bwysig defnyddio'r ymagwedd hon mewn cyfnod pan fo'r GIG a'r gwasanaethau gofal cymdeithasol wedi'u llethu gan y galw. Gallwn sicrhau ein bod yn ymateb i broffil newidiol Wrecsam a Sir y Fflint, sef ardaloedd lle mae proffil oedran y boblogaeth yn mynd yn hŷn. Bydd angen i bob un o aelodau BGC weithio gyda'r system ehangach i sicrhau bod atal wedi'i wreiddio ar draws popeth y maen nhw'n ei wneud, gan ganolbwyntio'n gadarn ar y blynyddoedd cynnar, lle gwyddom y bydd buddsoddiad yn cyflawni'r manteision gorau o ran canlyniadau iechyd a lles hirdymor. Bydd hyn hefyd yn cydbwysu anghenion ein poblogaeth hŷn ac yn creu amgylchedd ar gyfer heneiddio'n iach.

Mae Profiadau Niweidiol yn Ystod Plentynod yn brofiadau gofidus a allai effeithio ar blant yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol wrth dyfu i fyny, ac mae'r rhain yn gysylltiedig â phob un o benderfynyddion cymdeithasol iechyd (lles). Bu i'n hasesiad ganfod bod angen i ni ganolbwyntio ar leihau'r profiadau negyddol hyn, neu byddant yn parhau i effeithio ein poblogaeth ar hyd eu hoes, gan arwain at iechyd gwael, problemau cymdeithasol a marwolaeth gynnar.

Diogelwch Cymunedol

Mae Diogelwch Cymunedol yn ymwneud â gostwng a mynd i'r afael â throsedd ac anhrefn yn y sir. Mae hyn yn dibynnu ar weithio mewn partneriaeth â'n hasiantaethau a'n cymunedau i wneud yr ardaloedd rydym ni'n byw ynddyn nhw'n fwy diogel. Fel Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, rydym yn gweithio mewn partneriaeth i roi strategaethau ar waith sy'n cyd-fynd â deddfwriaeth a blaenoriaethau ehangach.

Beth y gallem ei wneud...

Atal ac Ymyrraeth Gynnar

- Gweithio tuag at ddull system gyfan o atal ac ymyrryd yn gynnar ar gyfer plant a theuluoedd.

Pwysau Iach

- Ymrwymo i arwain ar y Dull System Gyfan ar gyfer Pwysau Iach. Mae gordewdra, deiet gwael a segurddod yn rhai o'r ffactorau risg mwyaf i fywydau pobl sy'n byw gydag anabledau yng Nghymru.

Cymunedau – ffyniant a thegwch

Arloesi gyda chymunedau i ddatblygu iechyd meddwl a lles da.

Mae yna gyfradd uwch o broblemau iechyd meddwl yng Ngogledd Cymru nag yng ngweddill y wlad, a hynny heb i ni ddeall yn llwyr effeithiau COVID-19. Yn benodol, gwyddom o asesiad o anghenion poblogaeth Wrecsam y gallai'r model meddygol presennol ar gyfer darparu gwasanaethau iechyd meddwl yn Wrecsam fod yn atal cyfle pellach i gyd-gynhyrchu gwasanaethau iechyd meddwl hygyrch yn y gymuned. Felly mae yna gyfle go iawn i sicrhau bod mynediad at wasanaethau ar draws Sir y Fflint a Wrecsam yn cael ei ddylunio'n well, er mwyn sicrhau gwasanaethau hygyrch, integredig a di-dor i ddinasyddion.

Beth y gallem ei wneud...

Iechyd Meddwl a Lles

- Cefnogi'r mudiad cymdeithasol Iechyd Meddwl Da ar draws Wrecsam a Sir y Fflint, sy'n hyrwyddo'r defnydd o'r 5 awgrym llesol.

Iechyd Gwyrdd

- Gwneud y mwyaf o gyfleoedd iechyd gwyrdd drwy bresgripsiynu cymdeithasol yn Wrecsam a Sir y Fflint.

Gweithleoedd

Sicrhau bod y BGC wir yn deall anghenion ac adnoddau eu cymunedau.

Bu i'n hasesiad ganfod darlun cymysg o ymgysylltiad â'n cymunedau a'n budd-ddeiliaid. Drwy ymrwymo i sgysiau agored gwell a mynd ati i chwilio am leisiau a straeon a phrofiadau bywyd anghyfarwydd, rhaid i BGC weithio gyda chymunedau a defnyddwyr y gwasanaethau ar ddylunio, darparu a pherchenogi'r gwasanaethau y mae arnyn nhw eu hangen.

Beth y gallem ei wneud...

- Gweithio gyda chymunedau a'r ganolfan Profiadau Niweidiol yn Ystod Plentyndod i ddod yn sefydliadau sy'n deall trawma.
- Mynd i'r afael â'r rhwystrau i ddefnyddio gwasanaethau cyhoeddus y mae pobl anabl yn eu hwynebu.

- Ymrwymo i fod yn sefydliadau sy'n Cefnogi Maethu er mwyn gwella cyfleoedd ar gyfer ein plant sy'n derbyn gofal.

Beth nesaf?

Byddwn yn myfyrio ar y sylwadau, yr heriau a'r syniadau a fydd yn dod i law ar y cam ymgynghori hwn wrth i ni barhau i gyd-gynhyrchu ein cynllun lles. Er mwyn cyflawni newid cynaliadwy ar gyfer Sir y Fflint a Wrecsam, rhaid i ni fod yn fentrus – mae angen i ni feddwl sut beth fydd llwyddiant mewn 5, 10, 15, 20, 25 mlynedd, a sut y gallwn ni gyrraedd hynny.

Rydym yn falch ein bod wedi defnyddio'r pum ffordd o weithio yng Ngogledd Cymru i lunio ein ffordd o wneud pethau. Wrth i ni symud ymlaen, gwaith y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus fydd gweithio gyda chymunedau, budd-ddeiliaid a busnesau i rannu'r hud.

Cymryd Rhan

Mae sefydliadau'r BGC, partneriaid a chymunedau wrthi'n dod ynghyd i newid ein ffyrdd o weithio a chyd-greu gwell canlyniadau gyda chymunedau. Yn y dyfodol, byddwn yn parhau i ddefnyddio a rhannu ein tystiolaeth, ein gwybodaeth a'n dealltwriaeth i lywio cynllunio lles. Ymunwch â ni.

Os hoffech chi wneud sylwadau am ein hamcanion a rennir a'r camau rydym yn eu llunio gyda chymunedau, cysylltwch â'r tîm cyn 5 Chwefror 2023.

sustainability@wrexham.gov.uk

corporatebusiness@flintshire.gov.uk